

TIETOHALLINTO

Toimintasuunnitelma

”Digitaalinen yhteistyö ja innovaatio”

Sisällys

Sisällysluettelo

1. Johdanto.....	2
1.1 Toimintasuunnitelman yhteenveto.....	2
2. Tietohallinnon nykytilanne kunnassa	2
3. Tavoitetila 2030	4
3.1 Tietohallinnon visio 2025 - 2030	4
3.2 Kansalliset ja kunnan digitalisaation tavoitteet 2030	4
4. Tietohallinnon palvelut.....	5
5. Kyberturvallisuus	6
5.1 Kyberstrategia	6
5.2 Tietotekninen kyberturvallisuus.....	7
6. Tietohallinnon toimintasuunnitelma käytännössä.....	7
7. Digitaalisen infrastruktuurin kehittäminen ja teknologianeutraalius	7
8. Toimintasuunnitelman hyväksyminen ja seuranta	8

1. Johdanto

1.1 toimintasuunnitelman yhteenveto

Tämä asiakirja on Mäntsälän kunnan tietohallinnon toimintasuunnitelma vuosille 2026–2030. Suunnitelmassa määritellään tietohallinnon keskeiset tavoitteet ja kehityssuunnat tuleville vuosille. Tavoitteet ovat seuraavat:

1. Vahvistaa tietohallinnon asemaa kunnan toiminnassa
2. Kartoittaa ja prosessoida tietotekniikkaa hyödyntävät työvaiheet palvelualueilla.
3. Luoda selkeä toimintatapa uusien palveluiden käyttöönotolle muutoshallinnan avulla
4. Hyödyntää digitalisaation ja tekoälyn tuomia mahdollisuuksia
5. Laitteiden ja palveluiden vakiointi
6. Vahvistaa kuntalaisten osallisuutta varmistamalla saavutettavien digipalvelujen tarjoamisen

Tietohallinnon toimintasuunnitelma pohjautuu Mäntsälän kunnan hyväksyttyyn kuntastrategiaan, joka kattaa vuodet 2026-2030.

Valtuuston strategiatavoitteissa on seuraavat kohdat, jotka tietohallintosuunnitelmassa huomioidaan:

1. Turvaamme laadukkaat ja yhdenvertaiset sivistys- ja hyvinvointipalvelut
2. Tarjoamme hyvinvointia tukevia palveluita, jotka ovat kaikille saavutettavia ja
3. Vahvistamme henkilöstön osaamista ja työhyvinvointia

2. Tietohallinnon nykytilanne kunnassa

Mäntsälän kunnan tietotekninen ympäristö on riittävällä tasolla, mikä mahdollistaa kehityksen ja digitaalisten kyvykkyyksien tehokkaamman hyödyntämisen. Tämä parantaa merkittävästi kunnan toiminnan työskentelyedellytyksiä ja tuottavuuden kehittämistä.

Hallintopalvelujen tietohallintoyksikössä on kolme henkilöä: tietohallintopäällikkö ja kaksi tietohallinnon asiantuntijaa. Kasvatus- ja sivistystoimessa on päätoiminen tieto- ja viestintätekniikan asiantuntija, joka vastaa opetuksen pedagogisesta kehittämisestä sekä koordinoi TVT-ryhmää. Molemmat tietohallintoasiantuntijat toimivat palvelualueiden vastinparina; tavoitteena tukea palvelualueiden toimintaa.

Vuonna 2025 Mäntsälän kunnassa on hankittu keskitetysti tietohallinnon palveluita reilulla miljoonalla eurolla. Suurin osa kuluista kohdentuu Telian palvelusopimukseen, joka on pääsopimus-kumppani. Lisäksi palvelualueille kohdentuu muita tietohallinnon kuluja. Kunnalla on mittava määrä tietohallinnon toimittajia; erityisesti ohjelmistojen takana ja erilaisissa sopimuksissa. Toimittaja- ja sopimushallinta on keskeinen osa tietohallinnon toimintaa ja edelleen jatkuvana kehityskohteenä.

Tietohallinnon asema tulevaisuuden organisaatiossa

Jotta tietohallinto voi parantaa palveluitaan ja toteuttaa strategiaansa tehokkaasti, sen asema organisaatiossa tulee olla selkeä. Tietohallinnon on tärkeää olla tietoinen hankkeista, joissa hyödynnetään tietotekniikkaa. Tällöin se kykenee toimimaan yhdistävänä tekijänä, varmistuen saumattoman yhteistyön ja tiedon jakamisen.

Julkisessa hallinnossa tietohallinto on nostettu johtoryhmätasoiseksi toiminnaksi ja tehtäväksi. Tämä korostaa sen strategista merkitystä ja varmistaa, että tietohallinto on mukana päätöksenteossa ja johtamisessa.

Tietohallinnon vastuulla on useita lakisääteisiä velvoitteita.

Tietohallinnon resursseja on arvioitava suhteessa asiakkaiden odotuksiin ja lakisääteisiin velvoitteisiin. Resurssipuute voi näkyä projektien hitaana etenemisenä ja henkilöstön ylikuormituksena. Tietohallinto osallistuu myös kunnan henkilöstön koulutukseen resurssien puitteissa.

Tietohallinnon yhteiset palvelut sijoittuvat jatkossakin hallintopalveluiden alaisuuteen ja asiantuntijapari- malli palvelualueiden kanssa jatkuu. Kunnassa toimii palvelualueiden yhteinen muutoshallintaryhmä, joka koordinoi erityisesti uusien tai päivitettävien palveluiden käyttöönottoa ja niiden niveltymistä kunnan tietohallinnon kokonaisuuteen. Tähän liittyy mm. lisenssipolitiikka sekä kustannusseuranta.

Kunnan tietosuojavastaan johdolla toimii, kuten tähänkin asti palvelualueiden tietosuojavastavien ryhmä. Tietosuojavastaavalla on merkittävä vastuu lakisääteisten velvoitteiden osalta. Se myös vastaa kunnan tietosuojaohjeiden ja -periaatteiden ajantasaisuudesta. Tietosuojavastaava nimetään hallintosäännön mukaan toistaiseksi.

3. Tavoitetila 2030

3.1 Tietohallinnon visio 2026 – 2030

Mäntsälän kunnan tietohallinto toimii organisaation yhdistävänä tekijänä.

Tietohallinto kartoittaa ja dokumentoi tietotekniikan hyödyntämismahdollisuudet sekä arvioi niiden soveltuvuutta ja vaikuttavuutta tiiviissä yhteistyössä eri palvelualueiden kanssa.

Palvelualueiden välistä ymmärrystä ja yhteistyötä vahvistetaan muutoshallinnan ja tietohallinnon vastinparien avustuksella.

Tietohallinto on varmistamassa kuntalaisille esteettömän ja selkeän tavan saavuttaa ja käyttää Mäntsälän digipalveluita, edistäen samalla kuntalaisten osallisuutta.

3.2 Kansalliset ja kunnan digitalisaation tavoitteet 2030

Digitaalisuus ei ole pelkästään teknologiaa, vaan se kytkeytyy ennen kaikkea toimintaprosessien ja- kulttuurin kehittämiseen. Kun tämä tunnistetaan, digitaalisuus lakkaa olemasta vain laitteita tai ohjelmia ja muuttuu keskeiseksi osaksi tapaa, jolla työskentelemme ja toteutamme kunnan palvelutoimintaa sekä kuntalaisviestintää. Tämä muutos edellyttää jatkuvaa oppimista ja sopeutumista, mutta se tarjoaa myös mahdollisuuksia kehitykselle.

Kansalliset digitalisaation tavoitteet

Nykyisen hallitusohjelman valtakunnalliset digitalisaation tavoitteet ovat:

- parantaa kyberturvallisuutta
- tehostaa datan hallintaa
- edistää tekoälyn käyttöä
- tarjota laadukkaita digitaalisia palveluja, lisätä yhteistyötä, sekä innovaatioita.

Kuntien tulee huomioida nämä omassa kehitystyössään.

Mäntsälän tavoitteet:

1. Kuntalaisille digitaaliset palvelut ovat helppokäyttöisiä, saavutettavia ja esteettömiä.
2. Tietoturvallisuus on luonnollinen osaa toimintaa ja kaikkia tietoja käsitellään asianmukaisesti ja vastuullisesti. Henkilöstön tieturvaosaaminen vahvistuu
3. Tavoitteena on tietoaaltaan käyttöönotto vuoteen 2030 mennessä

Selite:

Kaikki saatavilla oleva tieto kootaan yhteen tietoaaltaseen. Tämä mahdollistaa tiedon tehokkaan hyödyntämisen johtamisessa ja päätöksenteossa. Nämä mahdollistavat ajanmukaisten ja laadukaiden palveluiden tarjoamisen kuntalaisille sekä tiedonkäsittelykustannusten pienentämisen

4. Active Directory -ympäristön uudistamisprojekti on saatettu loppuun vuoteen 2029.

Selite:

Tavoitteena on rakentaa moderni, turvallinen ja monialustainen ratkaisu, jossa identiteettien ja käyttöoikeuksien hallinta automatisoidaan roolipohjaisen mallin avulla kahdessa tenantissa (opetus ja hallinto). Ratkaisu tukee automaatiota ja monialustaisuutta, mikä mahdollistaa tehokkaan ja turvallisen identiteettien hallinnan.

5. Tekoälyn käyttö hallitaan organisaatiossa ja sen hyötyä mitataan säännöllisesti.

4. Tietohallinnon palvelut

Tietohallinto tuottaa palveluita kahdessa eri kategoriassa. Kehityspalvelut tuottavat kehitykselle tarpeelliset tutkimukset, selvitykset, suunnitelmat, prosessoinnit, sekä kehityksen aikataulut ja budjetoinnin. Loppukäyttäjä- ja ympäristöpalvelut toteuttavat suunnitelmat aikataulussaan, sekä huolehtivat käytön aikaisesta tuesta ja käyttöönotoista.

Kehityspalvelut ovat pääsääntöisesti Mäntsälän tietohallinnon suoraan tuottamia palveluita. Käyttäjä- ja ICT-ympäristöpalvelut ovat ulkoistettuja palveluita (Pääsopimus Telia), joita Mäntsälän tietohallinto johtaa ja hallinnoi, sekä vastaa toimivuuden seurannasta ja kehityksestä yhdessä tuottajien kanssa.

Käyttäjä ja ICT-ympäristöpalvelut

Palvelut muodostuvat seuraavista viidestä osa-alueesta. Käyttäjä ja ICT-ympäristöpalvelut dokumentoidaan ja prosessoidaan erillisellä kehitysprojektilla.

1. käyttäjäpalvelut: varustaminen (asennukset, käyttöönotto), tuki- ja neuvontaa
2. verkkopalvelut: verkon aktiivilaitteiden asennukset
3. konesalipalvelut kapasiteettipalvelut, palvelimet ja pilvipalvelut
4. sovelluspalvelut: kunta sovellusten ylläpito ja käyttötuki
5. tietoliikennepalvelut

Nämä palvelut tuotetaan Telian toimesta. Mäntsälän tietohallinto toimii vastuullisena tilaajana ja linkkinä, varmistaen palveluiden laadun, kustannusseurannan ja kehityksen.

Kehityspalvelut

Kehityspalvelut tarjoavat selkeän tavan kehittää Mäntsälän kunnan digitaalisuutta pitkäjänteisesti. Tietohallinto osallistuu kaikkiin hankkeisiin, joissa käytetään tietoliikennettä tai ne palveluiden osalta kytkeytyy kunnan tietohallintoinfraan.

Tietohallinto varmistaa, että jokaisen hankkeen suunnittelu, hankinta ja käyttöönotto toimivat osana kunnan tietohallintoympäristöä. Tekninen- ja elinvoimapalveluiden alaisuudessa tilapalvelut vastaavat kiinteistöjen yleiskaapelointisuunnitelmista kokonaisvastuullisesti, huomioiden kiinteistön ja asiakkaan tulevaisuuden tarpeet. Tietohallintoa konsultoidaan yleiskaapeloinnin osalta, jolloin tulevaisuuden teknologiset tarpeet tulevat huomioiduiksi.

Palvelut muodostuvat:

1. Kunnan ICT ympäristön kokonaisinfrastruktuurin- ja arkkitehtuurin hallinta
2. Palvelualueiden ja tarvittaessa kuntakonsernin tarpeiden kartoitus sekä kehityshankkeiden projektointi
3. Asiantuntijana toimiminen kunnan Infrahankkeissa (mm.kiinteistöt)
4. Kuntalaisten digipalvelujen edistäminen ja saavutettavuuden varmistaminen
5. Tietoturvan ja tietosuojan toteutuksen varmistaminen ja osaamisen kehittäminen

Muutoshallintaryhmä

Muutoksenhallinta on kriittinen osa kyberturvallisuusstrategiaa sekä kunnan tietotekniikkapalveluiden kokonaishallintaa. Se auttaa organisaatioita varautumaan tuleviin muutoksiin ja kehittämään infrastruktuuriaan siten, että palveluiden käyttöönotto tapahtuu turvallisesti ja tehokkaasti.

Muutoksenhallinnan avulla voidaan tunnistaa ja arvioida erityisesti kyberuhkia, jotka voivat syntyä uusien teknologioiden tai toimintatapojen käyttöönotosta. Tämä on olennainen osa riskienhallintaa, koska se varmistaa, että kaikki sidosryhmät ovat tietoisia muutoksista ja niiden mahdollisista vaikutuksista.

Muutoshallintaan asetettu ryhmä kokoontuu säännöllisesti työsuunnitelman mukaisesti. Ryhmään palvelualueet nimeävät edustajansa ja sitä johtaa hallintopalvelujen nimeämä ryhmän puheenjohtaja. Ryhmä on ainoa tietohallinnon yhteisryhmä kunnassa.

5. Kyberturvallisuus

5.1 Kyberstrategia

Kunnan kyberstrategian tiivistelmä on osa toimintasuunnitelmaa.

Kyberstrategian tavoitteena on:

- Varmistaa, että henkilöstöresurssit, osaaminen ja yhdenmukaiset toimintatavat tukevat palvelualueiden toimintaa kustannustehokkaasti
- Varmistaa, että kyberturvallisuuden lain ja muiden säädösten mukaiset vaatimukset toteutetaan
- Kehittää ja rakentaa kokonaisvaltainen turvallisuuskulttuuri

Toimeenpanossa on varmistettava, että:

- Luodaan selkeät toimintamallit ja prosessit eri toimijoiden välillä, ja otetaan käyttöön teknologioita, jotka mahdollistavat proaktiivisen seurannan ja analytiikan. Näiden avulla pystytään tunnistamaan epäilyttävää toimintaa reaaliaikaisesti.
- Painotetaan myös yhteistyötä muiden kuntien ja valtion kanssa, jotta voidaan vaikuttaa kyberturvallisuusstandardeihin ja käytänteisiin. Tämä yhteistyö mahdollistaa kyberturvallisuuden jatkuvan kehittämisen ja parantamisen
- Strategian osana toteutetaan myös säännöllisiä kyberturvallisuusharjoituksia vähintään kerran vuodessa, joiden avulla parannetaan organisaation valmiuksia ja kykyä reagoida nopeasti muuttuviin uhkakuviin ja
- työskentelytapoja ja turvallisuuskäytäntöjä yhdenmukaistetaan, jotta niitä noudatetaan jatkuvassa kunnan palveluyksikössä.

Kyberstrategiasta julkaistaan erillinen ohjelma, jossa on luotu erikseen omat mittarit, joita seurataan säännönmukaisesti kunnan johtoryhmän tasolla.

5.2. Tietotekninen kyberturvallisuus

Tietoteknistä turvallisuutta kehitetään proaktiivisten teknologisten ratkaisujen avulla, jotta voimme ennakoida ja torjua uhkia tehokkaasti. Rakennamme ympäristön roolipohjaiseksi, jolloin palvelut ja laitteet vastaavat käyttäjän roolia ja mahdollistavat tietoturvallisen työskentelyn. Seuraamme ja arvioimme jatkuvasti tietoturvakäytäntöjämme ja -ratkaisujamme, jotta voimme parantaa niitä jatkuvasti.

6. Tietohallinnan toimintasuunnitelma käytännössä

Tietohallinnon ja jokaisen palvelualueen tietotekniset asiat kirjataan digiturvamalliin, joka toimii koko organisaation yhteisenä työkaluna tietoturvan, riskienhallinnan ja kehitystoiminnan hallintaan. Digiturvamalliin dokumentoidaan kaikki lain edellyttämät tiedot sekä mahdolliset kehityssuunnitelmat. Näin kaikki tietohallintoon ja tietoturvaan liittyvä tieto on keskitetysti yhdessä paikassa, mikä lisää läpinäkyvyyttä ja helpottaa kokonaisuuden hallintaa.

Digiturvamallin avulla mahdollistetaan kokonaisvaltainen ja systemaattinen tapa lähestyä tietoturvaa, riskienhallintaa sekä tietohallinnon kehittämistä. Malli tukee Mäntsälän kuntaa tietoturvaan liittyvien asetusten ja standardien noudattamisessa sekä varmistaa, että kaikki tietoturvakäytännöt ovat ajan tasalla ja lakien mukaisia. Lisäksi digiturvamalli toimii työvälineenä, jolla seurataan kehitystoimenpiteiden etenemistä ja varmistetaan, että tietohallinnon prosessit ovat yhtenäisiä koko organisaatiossa.

7. Digitaalisen infrastruktuurin kehittäminen ja teknologianeutraalius

Digitaalisen infrastruktuurin kehittäminen on Mäntsälän kunnan tietohallinnon keskeinen painopiste. Erityisesti laadukkaat tietoliikenneyhteydet mahdollistavat monipuolisten digipalveluiden, kuten sähköisten hyvinvointipalveluiden, etäopetuksen ja rakennuslupien sähköisen käsittelyn, sujuvan toteutuksen. Nämä palvelut parantavat kuntalaisten elämänlaatua ja tehostavat kunnan toimintaa.

Teknologianeutraalius merkitsee, että kunnan ratkaisuja ei sidota tiettyyn teknologiaan, laitteeseen tai ohjelmistoon. Sen sijaan pyritään valitsemaan kuhunkin tarpeeseen parhaiten soveltuvat ratkaisut, jotka mahdollistavat joustavan kehityksen ja sopeutumisen muuttuviin olosuhteisiin. Teknologianeutraalius lisää kunnan kykyä hyödyntää uusia innovaatioita ja varmistaa, että jokaisen toiminnan erityispiirteet voidaan huomioida parhaalla mahdollisella tavalla. Näin kunta ei lukkiudu yhteen teknologiaan, vaan voi hyödyntää markkinoiden parhaita ja tarkoituksenmukaisimpia ratkaisuja.

8. Toimintasuunnitelman hyväksyminen ja seuranta

Tietohallinnon toimintasuunnitelma käsitellään kunnan johtoryhmässä ja hyväksytään kunnanhallituksessa. Toteutumista arvioidaan ja raportoidaan säännöllisesti osavuosikatsauksissa sekä johtoryhmässä osana toiminnan ja talouden seuranta. Sisällön ajantasaisuus tarkastetaan vuosittain ja aina, kun toimintaympäristössä tapahtuu merkittäviä muutoksia, kuten uuden hallitusohjelman tai sääntelyn voimaantulo. Näin varmistetaan suunnitelman ajantasaisuus ja strateginen tuki kunnan tavoitteille.

Strategian toteutumista mitataan seuraavilla mittareilla:

- **Henkilöstön pulssikysely:** Toteutetaan kerran vuodessa henkilöstölle suunnattu kysely, jolla mitataan työyhteisön tilaa, osaamista ja tyytyväisyyttä palveluihin
- **Kuntalaisten tyytyväisyys:** Kerran vuodessa toteutettava kysely, jolla arvioidaan kuntalaisten tyytyväisyyttä kunnan digitaalisia palveluita kohtaan. (kuntalaiskysely)
- **Tietohallinnon toiminnan kustannukset:** Seurataan ja raportoidaan tietohallinnon kustannuksia, jotta voidaan arvioida toiminnan taloudellista tehokkuutta.
- **Kyberturvallisuuskoulutuksen ja tietoisuuden taso:** Arvioidaan henkilöstön koulutuksen ja tietoisuuden tasoa kyberturvallisuudesta säännöllisesti. (Navisec-testin suorittaneita vähintään 90 % henkilökunnasta 2026)
- **Tietoturvapoikkeamien määrä:** Seurataan ja raportoidaan tietoturvapoikkeamien määrää, jotta voidaan tunnistaa kehityskohteita ja parantaa turvallisuuskäytäntöjä.

Mittareita täsmennetään tarvittaessa vuosittain ja ne ovat osa tietohallinnon tulosityksikön toiminnan seuranta